

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztőnk háborúban léte alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2. Telefonszám 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ Egy hónap 1 „ 20

Ujabb remények

Elmultak Przemysl elvesztése fölött érzett első fájdalmaink. Utána az a megnyugvás vesz rajtunk erőt, melyet egy olyan hozzátk tartozó családtag elmulása, illetve eltemetése után érzünk, ki az életnek megmenthető nem volt és akire, bármiként fájjon is elmulása, azt szoktuk mondani, szenvedéseitől megváltotta a jótkony halál.

Przemysl sem volt számunkra megtartható. A háború története tesz arról tanúságot, hogy a világ legerősebb vára, mit emberi kéz alkotott, ugyancsak emberi kezek által bevehető. A nagy erődök bevételeinek többféle módját ismeri a katonai tudomány. Lényegében azonban a többféle mód két móddá vonható össze, és pedig az ostromra és a kiéheztetésre.

Az oroszok ezen utóbbi módhoz fordultak, mert jól tudták, hogy fegyvereikkel a vár vitéz védőit le nem győzhetik és viszont az is bizonyos volt előttük, hogy a várvédők erejét, acélizmaikon nyugvó és halált megvető bátorságát a moderna technika fegyverei le nem győzik, de az éhség igen.

Hős fiaink az utolsó leheletükig védtek a várat és óriási veszteségeket okoztak a várat gyűrűszerűleg körülzáró ellenségnek. Borzalmas szenvedés, gyöttrő éhség után kényszerültek feladni a várat, a mely négy hónapnál hosszabban dacolt az ellenséggel. A przemysli hőskönnél nagyobb hőskönet nem ismer a világtörténelem, melybe e hősök, kik előtt még ellenségeink is kalapot emelnek, nevüket aranybetűkkel jegyezték be.

Most, mikor a bevehetetlennek hitt vár elesett, mert az éhség, ez a leghatalmasabb fegyver megsemmisítette, némi megnyugvást keltő érzést plántál lelkünkbe az a tudat, hogy véreink élnek, az éhség által nem gyötörtnek tovább. Akként érezzük magunkat a vár eleste után, mint halottunk eltemetése után: esendesen megnyugszunk benne.

Hogy tovább szöjjük a soraink kezdetén írott hasonlatot, még elmondhatjuk azt is, hogy a halott örököse: az orosz horda nem sokat nyert. Nem sokat ér az örökség, miután nem más az, mint vitéz katonáink utolsó munkája, a semmi hasznot nem érő romhalmaz.

Katonai írók sem tulajdonítanak nagy fontosságot a bevehetetlen-

nek hitt vár feladásának és lassan-lassan visszatér lelkünkbe az emberiség legnagyobb jótevője: a biztató remény. Ez ad erőt nekünk itthon, ez vezeti ka-

tonáink fegyvereit. És e biztató remény bátorít bennünket és hiteti el velünk, hogy a jövő véres küzdelmeiben a magyarok istene győzelemre segíti a magyart.

A világháború hírei:

A przemysli várparancsnok utolsó jelentése

A sajtóhadiszállásra a déli órákban érkezett meg Przemysl elestének a híre. A haditudósítókkal közölt adatok szerint Kuzmanek várparancsnoknak az a jelentése, a melyben a vár feladását tudatja, Przemyslben reggel 6 óra 55 perckor adatott föl a vár drótnélküli táviróállomásán. A jelentés szerint Kuzmanek a várnak minden olyan felszerelését, a melyrek az ellenség hasznát vehette volna, felrobbantotta. Az ágyuk utolsó municiókészletük felhasználásával re tenetes tüzelést indítottak minden irányban. Az elbukó várnak iszonyu halálordítása volt ez. Ebbe a dörgésbe vegyültek időnkint a várórség által felrobbantott hidak, raktárak, erődök, sáncok, telefnállomások, katonai készletek légberepülésének detonációi. Végül az ágyukat robbantották fel, vagy szerelték le, vagy a radioállomásokra kerülhetett a sor, mert a reggeli távirat óta Kuzmanektól nem jött újabb értesítés.

A reggeli jelentés szerint a várparancsnok megbízottja akkor már elindult az orosz táborba, hogy az orosz seregek vezérével az átadás módozatait megbeszélje.

Przemysl feladásának következményei

A veszteség jelentőségének megítélésénél öt szempontra kell figyelemmel lenni. Az első szempont az a kérdés, vajjon Przemysl várának volt-e aktív szerepe a hadműveletekben. A második szempont, hogy lesz-e az ostromló orosz sereg felszabadulásának komolyabb hatása. A harmadik kérdés az, vajjon a vár által lezárt utvonalak és vasúthálózat megnyílásából származik-e valamelyes kár. A negyedik, vajjon a vár átadása a további hadműveletekre befolyást gyakorol-e, az utolsó szempont végül az, hogy a vár védőseregének orosz fogságba ju-

tása erőnk jelentékeny gyöngülését jelenti-e?

Przemyslnek, amely az első ostrom ideje alatt hatalmas feladatot vállalt és oldott meg, a második ostrom óta nem jutott aktív szerep. Az orosz főerők Porosz-Szilézia felé való előnyomulása alkalmával (ott sejtették a visszavonuló Hindenburg főerejét) Galiciában operáló hadseregünknek vissza kellett vonulnia, mert balszárnyát orosz tulerő veszélyeztette. Az oroszok a Kárpátokig követték a mieinket s így Przemysl mélyen az orosz vonal mögé került. A nagy orosz erőket melyeket a vár eleinte lekötött, lassankint állásaik várszerű megerősítésének tempójában elvonta onnan s a várátadással felszabadult erő már távolról sem annyira jelentékeny, hogy a hadműveletek

további folyására hatással lehetne.

Przemysl Galicia legfontosabb utvonalaának és vasúthálózatának záróerődje volt. Ebből a szempontból súlyos volna a veszteség, ha az oroszok második ostromuk alatt nem építettek volna utakat és vasúti vonalakat, amelyek megkerülték Przemyslt és nélkülözhetővé tették számukra a váron átvonuló kommunikádót és vasúthálózatot.

A negyedik kérdésre, hogy érinti-e Przemyslnek orosz kézre jutása az orosz szárnyakra nehezedő küzdelmeket, nemmel válaszolhatunk, mert a várnak a szárnyakhoz való távolsága túlságosan nagy ahhoz, hogy a harcba beleszólhasson. A védősereg elvesztése nekünk különösen fájdalmas, mert hiszen a hős verseci honvédosztályon kívül is nagyon sok magyar katona, tízezer népfelkelő és munkás volt kénytelen letenni a fegyvert. De ez egyfelől nem olyan nagy erő, amelynek lefegyverzése érzékenyen sújthatna, másfelől nem szabad elfelejteni, hogy a védősereg a második ostrom óta aktív tényezőként egy sem szerepélhetett.

Német hang a vár védelméről

Berlin, március 24.

A „Norddeutscher Allgemeine Zeitung“ írja: Az a hősiesség védelme, amelyet Przemysl védelmezői hosszú hónapokon át számbeli túlsúlyban levő ellenséggel szemben tanúsítottak, dicső emléket biztosít számukra a történelemben. Amit emberi erő az adott körülmények között tehetett, az itt teljes mértékben megtörtént. Példás kitartással és hősiesség odaadással verte vissza a védősereg az ellenséges támadásokat és rendíthetetlen kitöréseivel felelt meg ama követelményeknek, amelyeket a védősereggel szemben felállíthatunk. A mi katonáink hősiességét érvényesülésének időbeli határt szabott az élelmezés hiánya. Az utolsó pillanatig teljesítették az erődben levő csapatok súlyos feladatukat. A meglevő hadianyagot saját kezükkel pusztították el. A legnagyobb önfeláldozással védett erőd valóban becsülettel esett el.

Ablakredőnyök önműködővel minden nagyságban kaphatók a **PALLAGI-czég**nél.

Az oroszok nagy veresége Csernovicnál

Csernovic, március 24.

Csapatunk tegnap erős támadást kezdtek meg Csernovic környékén levő orosz erők ellen. Az ütközet elkezdett volt és még a reggeli órákban mindig tart. Az ellenség csapataink támadására tartotta magát. Csak mikor katonáink szuronyrohamot intéztek az oroszok ellen, akkor az egész vonalon megfutamodtak. Az oroszokat futás közben egy oldalátadás érte, mely óriási veszteségeket okozott soraikban. A foglyokat, különösen sok katonatisztet nagy csoportokban szállítanak a városba.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Március 25. Csütörtök. Róm. kath. Gy. B. A. Protestáns Gy. B. A. Görög-orosz márc. 12. Teofánész. Nap kel 5 óra 56 percek, nyugszik 6 óra 17 percek.

Időjárás. Változékony, szeles, hűvös idő várható, még sok helyütt esapadékkal. Sürgönyprognózis: Változékony, szeles, hűvös, sok helyütt esapadék. Déli hőmérséklet: 10-2 Celsius.

— Návay Lajos a háborúról. Abban a nyomott hangulatban, amely Przemysl várának esete hírére az eddig optimistikus közfelfogás után keletkezett, kétszeres érdekességű és jelentőségű az a hír, hogy vármegyénk kiváló államférfia: Návay Lajos, a képviselőház volt elnöke, a virágvasárnapján délután megtartandó utolsó háborús délutánon „A világháború és helye tünk” címen előadást fog tartani. Návay Lajosról úgy tudjuk, hogy bizó szemmel nézi az óriási világháborúnak a folyását és ő kedvező reményeket táplál annak kimenetele s a magyar nemzet jövődó sorsára való hatásai iránt. Más vidéki nagyvárosok, ha avatott politikusok nézeteit és véleményeit kívánják hallani, az ország fővárosába fordulnak s onnan küld ki az országos hadsegélyző bizottság előkelő államférfiakat a vidéki matiné számára. A mi városunk abban a szerencsés helyzetbe van, hogy itthoni politikuskak a beavatott és irányadó nyilatkozatait hallhatja. A rendezőség gondoskodik róla, hogy a matiné többi száma méltó kerete legyen Návay Lajos előadásának, amiről a holnap már megjelenendő műsor fog tanuskodni.

— A háború sebesültjei és halottai. A hadvezetőség által kiadott veszteségi kimutatásban a következő makói, illetve csanádmegyei sebesültek és a harcban elhunytak nevei fordulnak elő: Bernát József 3. h. e. 8. sz. Makó sebesült, Brutno Ferenc Antal 7. h. e. 5. sz. Makó, sebesült, Csapó Sándor 2. h. e. 6. sz. Nagylak sebesült, Cseh Mihály őrmester 2. h. e. 7. sz. Nagylak sebesült, Csibrán Mihály 2. h. e. 6. sz. Csanádpalota sebesült, Csorba

Sándor 2. h. e. 8. sz. Dombegyháza sebesült, Czene András 2. h. e. 6. sz. Dombegyháza sebesült, Deák Péter 2. h. e. 1. sz. Dombegyháza sebesült, Dobos István 3. h. e. 11. sz. Battonya sebesült, Dori András 3. h. e. 8. sz. Apátfalva sebesült, Dulka Mihály 2. h. e. 2. sz. Csanádpalota meghalt, Erdei Sámuel 7. h. e. 12. sz. Makó sebesült, Faragó József 3. h. e. 11. sz. Tornya sebesült, Fekete Lajos 2. h. e. 4. sz. Dombegyháza meghalt, Ferencsik János 3. h. e. 10. sz. Királyhegyes meghalt, Frank János 3. h. e. 11. sz. Dombegyháza sebesült, Gál Mihály 2. h. e. 3. sz. Kisiratos meghalt, Gazsi István 2. h. e. 2. sz. Battonya sebesült, Gera Imre 3. h. e. 6. sz. Makó sebesült, Gettő István 2. h. e. 8. sz. Battonya sebesült, Grünisits Vitélyos 2. h. e. 2. sz. Battonya sebesült.

— Makói hősök a przemysli várban. Általánosan tudott dolog, hogy az elesett przemysli várban igen sok makói katona volt. Szerítettük volna ezeknek neveit megtudni. Ezideig nem sikerült az ott küzdő makói hősök mindegyikének nevét megtudni, csak az alábbiakat: Bittó Gyula, Papp Sándor, Spergely Tibor, Ludvig József, Takács László, Hajdu Ferenc, Kis József, Nacsá Ferenc, Bokonyi János, Sánta Ferenc, Gál Dániel, Kelemen István, Jaksó Pál, Nagy József, Szücs József, Igaz József, Borka József, Szilágyi Sándor, Mágóri István, Engedi József, Török János, Papp Gyula, Szalárdi Ferenc, Kiss Andor, Felberbauer Károly, Bugyi József, Czirják Sándor, Sirokmán József, Marsi Ferenc, Székely Mihály, K. Kiss István, Gera Imre, Hajdu István, Mészáros József, Dombi János Kockás József, Nacsá Mihály, Szabó Antal, Lajos János, Bozsogi István, Berecki József, Nagy Sándor, Joó István.

— A katonák szabadságolása a tavaszi vetési és szőlőművelési munkálatokra. A legénységnek a tavaszi vetési és szőlőművelési munkálatokra tervbevett szabadságolását a március hó elején uralkodott téli időjárás miatt bizonytalan időre elhalasztották. Időközben az időjárás javulása következtében elrendelték, hogy a katonai (hadtest-) parancsnokságok a vármegye alispánjával egyetértéssel állapítsák meg, hogy az illető vidékről való legénység mely időtől kezdve szabadságoltságos, az egyes megyék alispánjait pedig utasították, hogy a területükön lévő gazdasági egyesületekkel lépjenek érintkezésbe és ezek kívánságának figyelembevételével tegyék meg javaslatukat. Ily módon legjobban lesz elérhető, hogy a legénység az illető vidék különleges éghajlati viszonyainak figyelembevételével megállapított időben kap majd szabadságot. A szabadságolások kezdetét a törvényhatóság területén közhírré fogják tenni.

— Lóosztályozás Makón. Makóváros katonai ügyi osztálya az ideai lóosztályozás idejét, helyét és sorrendjét a következőkben állapította meg: A belterületen. Az új állatvásártéren. A cédulaház előtt: 1915. évi április hó 11-én felváros 1. házszámától 1000. házszámig. 1915. évi április hó 12-én 1001. házszámától 2000. házszámig. 1915. évi április hó 13-án 2001. házszámától 3000. házszámig. 1915. évi április hó 14-én 3001. ház-

számától végig, továbbá a Vágóhid, Kelemenhid, Honvéd, Bécs stb. külvárosrészek. II. Külterületen (tanyák közt): 1915. évi április hó 15-én a Dáli-tanya részek. A Mózes-féle csárda előtt. 1915. évi április hó 16-án a királyhegyesi utmentiek a Szűcs Sándor-féle tanya előtt. 1915. évi április hó 17-én a rákosi tanyai részek. A rákosi szövetkezet előtt. 1915. évi április hó 18-án a tótkomlói utféliek, a tótkomlói utféli olvasókör előtt. 1915. évi április hó 19-én az igási (Sztaholyák iskola) környékeliek a Sztaholyák-féle iskola előtt. 1915. évi április hó 20-án a békési utmentiek a békési utféli gazdasági olvasókör előtt. 1915. évi április hó 21-én az igási csárda környékeliek, az igási csárda előtt. 1915. évi április hó 22-én az igási utmentiek a Szentesi-féle csárda előtt. 1915. évi április hó 23-án a lelei utmentiek a lelei uti állami iskola előtt. 1915. évi április hó 24-én az elmaradtak az új állatvásártéren. Különben a lóosztályozásról szükséges többi tudnivalókat a katonai ügyosztály hirdmény útján fogja közölni.

— A 37-42 évesek sorozása. A makói 37-42 éves B. osztályú népfelkelők szemléje április hó 6-7-én lesz. Erre vonatkozólag a katonai ügyosztály legközelebb közlése a mindenkit kellően tájékoztató részletes hirdetését.

— A gabonaneműek bejelentése. Makó város lakossága nincs kellően tájékozva arról, hogy a gabonaneműeket mikor kell, bejelenteni ezért közöljük, hogy a buza, árpa, zab és lisztkészletet ez idő szerint még nem kell a városánál bejelenteni, mivel erre vonatkozólag a rendelet még nem érkezett meg. A bejelentés a rendelet közhírré tétele után lesz kötelező. Itt említtük meg, hogy a rekvirálás már megkezdődött Makón és gyors tempóban halad bár több helyen gátolva vannak a rekviráló közegek az által, hogy a kapuk be vannak zárva, ezért figyelmeztetjük a lakosságot e pár nap alatt lakásaik kapuit nyitva tartásuk.

— Bucsú-bál. A reformátuskóvácsházai 1895-96. évbéli újoncok folyó hó 21-én a „Fogyasztási Szövetkezet” tancstermében tartották meg jól sikerült bucsúbálijukat. A mulatság sikerének nagy része Hajdu Lajos főrendező fáradhatatlan buzgalmánának köszönhető. Szabó Dániel és Seres Lajos urak gyönyörű beszédet tartottak, lelkesítették és elbucsuztatták az újoncokat. A mulatság a legjobb hangulatban folyt le és a kora hajnali órákban ért véget. Anyagilag is jól sikerült a táncmulatság, amennyiben a katonák hátramaradottjai részére is elég szép összeget juttattak. Felülfizettek: Seres Lajos 9 kor., Kolozsvári család 4 kor., Damm József 3 kor., Lengyel János, Szabó Dániel, Szücs István, Kondor Imre, Hajdu Lajos, Hegedüs Istvánné, Reichmann Samu 2-2 kor., Horváth István, ifj. Kocsis Mihály, Borbély András, Szita Lajos, Chovan Emilia 1-1 kor. és Furka Istvánné 80 fillért. A felülfizetőknek ezután mond hálás köszönetet a rendezőség.

— Anyakönyvi hírek. Elhaltak: Győri Erzsébet Özv. Kusz Sámuelné 58 éves, Benke Mihály 48 éves, Zsikai Sándor 1 hónapos korában.

Miért esett el Przemysl?

Az osztrák és magyar hadisajtozálláson tegnap este Przemysl esztéről a következő hivatalos megnyarzatot adták a haditudósítóknak:

Przemysl sorsa március 22 én reggel hét óra előtt öt perccel belet. A hős vár hős parancsnoka, miután levegőbe rögtönzött mindent, ami a várban katonai szempontból értékes volt, parlamenti küldött az ostromló sereg parancsnokához, hogy a vár átadásáról tárgyalást kezdjen. Az átadás feltételei egyelőre ismeretlenek. Nem áthatjuk magunkat szíval, hogy a feltételek a miénk minden kívánságának respektálását tartalmazzák; annyit azonban mégis joggal remélhetünk, hogy mindazt a megbecsülést és tiszteletet, amely a hősöknek még az ellenfél részéről is kijár, az ostromló sereg megadta a vár önhibáján kívül haroképtelenné vált védőseregének. Az utolsó erőfeszítésig helytálló a vár, amely minden reményen felül oldotta meg feladatát.

Pénteken még nagyszabású kirohanással próbálkozott meg a várórség, hogy az ostromlott gyűrűt a leggyöngébb ponton, a gradski uton átörje, szombat és vasár nap pedig állta és az ellenségnek súlyos veszteségeket okozva vette vissza az ostromló seregnek a vár keleti és északi frontja ellen intőzet heves rohamát. Az utolsó agyudörgésbe azonban már beleszólt a fölröbbantott erőküvek, agyuk detonációja. A vár, amelynek védőseregét az éhség meggyöngyöztette, nem állhatott tovább ellent.

Október 14-én szabadult fel Przemysl az ostrom alól és nem volt módjában, hogy a második, valószínűleg elkövetkező ostromra teljesen felkészüljön. Az utakat a hétszámra zuhogó eső csaknem járhatatlanná tette, ezenkívül Neusandezből Przemyslig egyetlen folyton előre igyekvő frónoszlop foglalta le az utat, amely Boroevics hadserege számára szállította az élelmiszeri és municiót. Ilyen körülmények között az utánpótlás lehetetlenné vált.

Przemysl készletei közben egyre fogyak. A környéken, a Novemiasztónál harcoló hadsereg ide vitte sebesültjeit sőt az átvonuló csapatok municióval és élelemmel szintén Przemyslben látták el magukat. Ez nem róható fel a várparancsnokság hibájára, mert közben lázasan dolgoztak a felrobbantott északi vasúti hid felépítésén és a vasúti összeköttetés helyreállításán és joggal remélhetjük, hogy a második ostrom kezdetéig a mihamarabb meginduló vasúti forgalom révén elegendő idő marad a vár felszerelésére. A hid azonban csak október 23 ikára készült el és az első vonat csak 25 ikén szaladt be Przemyslbe — municióval megrakodva. Az első rendkívül heves ostrom tanulságai ugyanis arra intettek, hogy mindenekelőtt a munició készletét kell kiegészíteni. Az utánpótlásra ilyenformán mindössze tíz nap állott rendelkezésre, tudottul rövid idő arra, hogy a vár hosszabb tartásra minden szükségessé eláll-

hasza magát. Hogy mindennek ellenére is Przemysl ötödik hónapig ellent tudott állani, csak a készletek gazdaságos felhasználásának tulajdonítható. A védősereg már hónap óta redukált ételadagokon élt. Az utolsó napokban éppen csak annyi jutott egy-egy emberre, hogy az éhség ne kínozza.

A várát közben természetesen egy pillanatig sem hagyták sorsára. Szakadatlanul folytak a fölmentésre irányuló kísérletek. Nagy offenzívánknak, amely január 25 én indult meg a Kárpátokban, közvetett célja szintén Przemysl felszabadítása volt, hiszen az orosz szárny tervezett benyomásának elmaradhatatlan következményen lett volna Przemysl felszabadítása. Offenzívánk megkezdésének pillanata azonban szerencsétlenségre összeesett az addig kedvező időjárás megváltozásával. Hófúvás, zivatar állította meg csapatainkat előregyékvesésükben és az oroszok, akik már-már könnyelműen voltak várattalan támadásunk elől kitérni, újra lélegzetéhez jutottak: vonatokon erősítéseket vehettek a veszélyeztetett helyekre és ellentámadásba mehettek át. Az orosz támadásokat csapataink hősiességgel visszaverték, a meglepetés pillanatát azonban mégis helyrehozhatatlanul elszárazították.

Március elején új kísérlet kezdődött. Minden reményünk megvolt a sikerre, a természet azonban ezúttal is ellenségünk segítségére sietett, amennyiben csapatainkat embermaggasságu hó akadályozta szabad mozgásukban. Az oroszok most ismét ellenoffenzívát kezdtek és a harc még tart.

Przemysl átadásának aktusa, sajnos, ettől függetlenül megtörtént. Az átadás jelentőségének és súlyának megítélésénél természetesen nem kapcsolhatók ki az érzelmi momentumok, azonban a veszteséget túlbecsülni mégsem szabad. Przemysl teljesen megoldotta feladatát. Az első körülmények ideje alatt hallatlan veszteséget okozott az ellenségnek: az oroszok összes veszteségei hetven-ezer főre rúgtak. A második ostrom ideje alatt Przemyslnek nem jutott többé aktív szerep, amennyiben még ilyen az orosz vonalak mögé került. Igaz, hogy tekintélyes orosz erőket kötött le, később azonban, mikor az oroszok állásaikat várszerűen meg erősítették, veszedelem nélkül elvonhatták erők legnagyobb részét, mert a védősereg kitörései elé így is nyugalmammal nézhettek. Abból a szempontból, hogy Przemysl Galicia legfontosabb utvonala és vasúthálózatát zárta, szintén megcsappant a vár jelentősége, mert az oroszok az ostrom ideje alatt új utakat és vasutvonalakat építettek, amelyek mind megkerülik Przemyslt. Maradna még az a föltevés, hogy a hadműveletek további menetére Przemysl elvesztése káros hatással lesz. Ezzel szemben tény, hogy arra a nagy küzdelemre, amely az óriási harcvonal két szárnyán folyik, a vár nem lehetett befolyással, mert úgy a déli szárnytól, mint a Kárpátoktól is nagy távolságra fekszik.

A védősereg, amely orosz fogságba került, a következő erőkkel áll: Tamássy Árpád altábornagy 23 ik

honvéd hadosztálya, kelet-galiciai Landwehr csapatok, galiciai és felső-magyarországi népfelkelő csapatok, bécsi és magyar vartűzők és végül egyes népfelkelő munkásosztályok.

A sajtóhadiszállásról érkező újabb jelentés szerint a verseci honvédhadosztályon kívül is nagyon sok magyar katona, tízezer népfelkelő és munkás volt kénytelen letenni a fegyvert.

Vezérkarunk jelentése

Budapest, márc. 24.

A Kárpátok nyugati szakaszán egészen az oroszok szorosig terjedő arevonalon csata fejlődött ki, a mely nagy hevességgel tart. Nagy orosz erők támadásba mentek át, a magaslati állásokért elkeseredetten folyik a harc. Pruth és Dnyeszter között Bukovina északi részén több ütközetre került a sor, melyekben az ellenséget néhány községből kivertük és a határ felé visszavonulásra kényszerítettük.

A Pruth tulsó oldalán Csernovictól északra fekvő helységeket, melyek az ellenségnek a város ellen irányuló hadműveletek alapjául szolgáltak, az oroszoktól megtisztítottuk. Lengyelországban és Nyugat-Galicában nincs változás. A Dunajec alsó folyása mellett fekvő Ofimovnál épített orosz hadihídat tegnap tüzéségünk szétrombolta.

Höfer altábornagy a vezérkari főnök helyettese.

A németek legújabb győzelmei

Berlin, márc. 24.

A nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati hadiszintér: Champagneban csak tűzéségi harc folyik. Bois de Jiretrében, Pont á Maissantól északnyugatra az ellenséget, amely egy térhódításunkat vitássá akarta tenni, visszavetettük. Badonvillertől északkeletre és Reidisackerkopfnál megújított ellenséges támadások tüzekben összeomlottak. Hartmanweilerkopfnál ez idő szerint újból folyik a harc.

Keleti hadiszintér: Nemeltől északra üldözésben levő csapataink Polungennél ötszáz oroszot elfogtak, három ágyút és három géppuskát zsákmányoltak és visszavetttük az ellenségtől sok elrablott szarvasmarhát, lovat és egyéb jószágot.

Laugsargennél Taurogentől délnyugatra és Marlaugtól északkeletre orosz támadásokat az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük. Osztrólenkától északnyugatra több orosz támadás megghiusult. Itt husz orosz tisztet, több mint kétezeröt száz főnyi legénységet foglyul ejtettünk és öt géppuskát zsákmányoltunk. Plocktól keletre is balul ütött ki több ellenséges előretörés. Német hadsereg hálás köszönettel adozik Przemysl vitéz védőseregének, a melyet a védelem négy áldozat- teljes hónapja után csak az éhség tudott legyőzni.

Irodalom

A „MAGYARORSZÁG“ a háboru kitérőse óta a legtökéletesebb és legfrissebb tudósításokat nyújtja a világháboru eseményeiről. A „Magyarország“ minden tulzást elkerülve, minden igyekezetével azon van, hogy tárgyilagosan tájékoztassa a magyar közönséget Európa nagy válságáról és a haretéri eseményekről. A „Magyarország“ a külföldi semleges központokban állandó tudósítókat tart s ezek segítségével mindig elsőnek közli a legfrissebb híreket. Amellett a lap tartalma igen élénk és változatos. Tárcait — élükön Tömörkény Istvánnal és Krudy Gyulával — a legjobb magyar írók írják. Krudy Gyula minden vasárnap „Pesti levelet“ ír. A „Magyarország“ most folytatásokban közli J. H. Wells világhírű író rendkívül érdekes regényét, „A szenvedélyes barátokat“. A „Magyarország“ egy a háborus hírszolgálatának megbízhatóságával, mint egyéb közleményeinek magas nivója és érdekessége révén, mind pedig a lap szerencsés megjelenési ideje folytán a legelterjedtebb és legnépszerűbb magyar napilap. A „Magyarország“ előfizetési ára negyedévre 8 korona, félévre 16 korona, egész évre 32 korona.

Meg akarjuk hálálni azt a nagy szeretőt, mellyel bennünket a magyar közönség felkarolt s ezért még többet, még szebbet, még tökéletesebbet iparkodunk nyújtani. Nemesak a háboru idejére, de a béke hosszú éveire is felszereljük lapunkat. Egész terjedelmében meghagyjuk azt a 16 oldalalt, mely a felülmulhatatlan mélynyomással hozza a háboru izgató és aktuális képeit, de azonfelül még 16 oldalnyi szöveget is adunk a laphoz, hogy szépirodalmi olvasmányokkal, gazdag és változatos rovatokkal, a leghasznosabb tudnivalókkal, szórakoztató apróságokkal, rejtvényekkel, eredeti és fordított szenzációs regényekkel is kielégítsük olvasóink jogos igényeit.

És bár a lap terjedelme kétszeresére emelkedik, az egyes példányok árát csak néhány fillérrel emeljük, amennyiben a lap ára az eddigi 14 fillér helyett 20 fillér lesz, ami bizonyára csekély árkülönbség a megduplázott terjedelmért. És új címmel is indul a lap. A tapasztalás ugyanis arról győzött meg bennünket, hogy a lap eddigi címe, különösen a vidéken, akaratlanul is megtevesztette a közönséget, mely azt hitte, hogy nem teljes, önálló és független hetilapot kap, hanem csak egy heti pótlapot, mely önmagában nem egész. Pedig teljes, önálló, minden más laptól független újságot adunk a közönség kezébe s ezt ezentúl már a címben is hangoztatni kívánjuk, amennyiben a lap ezentúl KÉPES UJSÁG címmel fog új köntösbe s kétszer akkora terjedelemben megjelenni. A Kis Erdékes előfizetőit pedig értesítjük, hogy kedvence hetilapjukat az új köntösben és kétszer terjedelemben is akadálytalanul kapni fogják mindaddig, míg előfizetésük le nem járt. A terjedelem emelésével járó áremelés az előfizetés lejártáig őket nem fogja érinteni. Reméljük, hogy a lap tökéletesebbé és gazdagabbá tette-

zésével fog találkozni minden előfizetőnknek és minden olvasónknak.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(843)

98. fejezet.

Akinek bottal ütök a nyomát.

Még eddig azonban ez senkinek sem jutott eszébe! A környékbeli lakosok és pásztorok ismerték ezt a kiszáradt kútát, a hágesó létezéséről is tudnak, de lemaszni még senki sem merészelt, mert az a babonás hit volt elterjedve, hogy rossz szellemek tanyáznak a kút fenekén.

Szappanos a hágesón felmászva, a szabadba jutott és jókora kerülővel bement a városba, szétnézni, mi történt Korbayval.

Szappanos Illést Rómában nem ismerte senki, mint ilyen, tehát bátran hozzáláthatott a szimatoláshoz.

A város képe rögtön mutatta, hogy valami rendkívüli dolognak kellett történnie.

A hírlapárosok rendkívüli kiadásokat árultak: ha még annyi példány lett volna is, mind elkapkodták volna. Az emberek mohón falták a legújabb szenzációs hírt, aztán csoportokba verődve, az olaszoknál szokásos élénkséggel tárgyalták a hallatlan esetet.

Hát hallott valaki ilyet?

A Borghese-tárlat legértékesebb műkincsét fényes nappal ellopták!

Róma még van fosztva egyik legdrágább kincsétől, melynek párja nem volt az egész világon!

(Folyt. köv.)

A legmagasabb árban vásárol szalonnát, háziszappant és zsirt Iritz Miksa, a megyeházzal szemben.

Zsákoló munkásokat felvesz a Zeitler gőzmalom Részvénytársaság.

Szalonnát, disznózsirt, háziszappant

minden mennyiségben azonnali készpénz fizetés mellett vásárolunk, akinek eladó van, az jelentkezék

IRITZ MÁRTON FIAI
vaskereskedésben, Főter.

J Á K S Ó Á D Á M
 műszerész- és géplakatos Makó, Deák F-u. 10.

Javit és átalakit, kiváló szakértelemmel: Motorok, dinamók és elektro motorok, automobilonok, motor-kerékpárok és kerékpárok. Fegyverek, fegyveranyagok, varrógépek és gramafonokat. Elvállal: Házitelefonok, villamoscsengők és írógépek évi jókarban tartását. Érdeklődőknek e szakmába vágó dolgokban szívesen 0-0 0-0 ad felvilágosítást. 0-0 0-0

Levélbeli hívásra vidékre is elmegyek.

Értesítés Kőbányáról!
 Szíves tudomására adjuk a nagy-érdemű közönségnek, hogy Csanádvármegye részére **főraktárunkat Iritz Sámuel özv. cégnek** adtuk, ahol mindenkinek módjában van a legjobb és legtisztább eredeti gyári töltésű Világos Maláta és Dupla Maláta söröket beszerezni, kisebb és nagyobb mennyiségekben. Vendéglősök és italmérők külön kedvezményes árakban részesülnek. — Kőbányai Polgári Serfőződe Részvénytárs.

POÓR ENDRE
 gyógyszerésznél kapható Makón

VILMA-CRÉM
 gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer, szepítő, májfelt, arc- és kézvérorösség és mindenféle bőrtisztítatlanság ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajlujtó szer.
 Ára: Vilma krém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajlujtó 1 korona. Ezen pipaszereket több kiállításos érmékkel látták kiérdemeltve.

Mi lesz tavasszal?

ezen törí a fejét sok ezer ember! Ha a közönség továbbra is olyan odaadással és alaposággal fogja támogatni a hatóságokat egészségügyi intézkedéseiben, mint eddig, akkor tavasszal nem fogják felütni fejüket a ragályos járványok, a küteges tifusz, a vérhas.

Ellenségeink hadseregében a kiütéses tifusz nagy számban található és e betegség terjedését különösen a tetők közvetítik, miért is ellenük védekezzünk alapos fertőtlenítéssel.

Kezünket és arcunkat **lysoform szappannal** mossuk meg és a mosdó- és fürdővizhez adjunk kevés **lysoform** fertőtlenítő szert. A butorokat reggel töröljük át 3 százalékos **lysoform** oldatba mártott ronggyal, ugyanígy suroltassuk fel a puhafapadlókat. Piszkos fehérneműt ajánlatos zsákba összegyűjteni és azt 5 százalékos (olcsó) **nyers-lysoform** oldattal 24 óráig beáztatni, csak azután mosatni.

Tanuljunk meg fertőtleníteni

és e célból kérjük ingyen és bérmentve az „Egészség és fertőtlenítés” című tanulságos könyvecskét

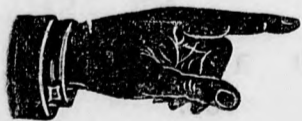
Dr. Keleti és Murányi

vegyészeti gyárából Ujpesten

Kinek jár hadisegély?

Ez a kérdés jár most szájról-szájra a közönség között. Erre a kérdésre nehéz volna ezen a helyen megfelelni, de a férj háboru multával megtud arra a kérdésre, — ha saját fényképét látja a hőök nagy arcképalbumában — hogy felesége megérdemelte-e a hadisegélyt?

Megérdemli-e

az az asszony a hadisegélyt, ki nem áldoz néhány fillért, hogy háborúból visszatérő férjének örömet szerezzen? Erre a kérdésre is a férj van hivatva megfelelni, azért azon legyen minden asszony, nehogy rossz véleményt mondjon róla férje, még nem késő, hozza be akár katonára, akár civil fényképét kiadóhivatalunkba, hogy elhelyezhessük azt a hőök nagy arcképalbumában. Így nemes célt is szolgál, — mivel a tiszta jövedelmet a vörös-kereszt javára fordítjuk, — és férje is azt fogja mondani, hogy felesége megérdemelte

a hadisegélyt.

Még mindig fogad el a kiadóhivatal fényképeket a hőök arcképalbumába!

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett gyorsajtóján, Makón.